

DEPARTEMENT CULTUUR, JEUGD & MEDIA

ULTIMAS

Arenbergstraat 9

1000 BRUSSEL

T 02 553 68 72

info@ultimas.be

www.ultimas.be

MOTIVATIETEKST ULTIMA Architectuur en Toegepaste Kunsten 2022

////////////////////////////////////

Laureaat Marie-José Van Hee

De jury draagt Marie-José Van Hee voor als laureaat voor de Ultima Architectuur en Toegepaste Kunsten 2022.

In een tijd waarin duurzaamheid het denken en doen in architectuur en vormgeving sterk bepaalt, willen we vanuit de jury het zicht op wat duurzaam is verruimen. Het creëren van plaatsen die mensen koesteren is wellicht de meest duurzame vorm van ontwerpen. Dierbaar is duurzaam. Deze vorm van duurzaamheid is omvattend en gaat veel verder dan het implementeren van energienormen door gebouwen thermisch in te pakken. Het betreft een uiterst zorgzame omgang met bestaande materialen, gebouwen en het geheugen van plekken. In zorgzame omgang ontluit de poëzie van de plek, van 'de gemeenplaats', zoals Geert Bekaert zou schrijven. Evengoed respecteert deze vorm van duurzaamheid alle actoren bij processen van ruimtetechniek: opdrachtgevers, ontwerpers, ambachtsmannen en -vrouwen, huidige en toekomstige gebruikers, omwonenden, voorbijgangers, dieren en planten. Duurzaamheid zorgt voor de hedendaagse mens maar houdt de blik op toekomstige generaties die de gebouwde omgeving van ons zullen erven.

Het werk van Marie-José Van Hee (1950) belichaamt op heel consistente wijze deze waarden. Sinds de jaren 1970 veruitwendigt haar werk het koesteren van natuurlijke materialen, het waarderen van de lichtinval op verschillende momenten van de dag, het zoeken naar juiste proporties, naar openheid, naar diepte en perspectief, naar het doseren van uitzicht en inblik. Zij ontwerpt en bouwt ruimtes die het gebruik ervan ondersteunen en dit blijven doen doorheen de tijd. Van Hee maakt bijna een halve eeuw architectuur die het leven omarmt, op schaal van het huis, van de directe omgeving en van de publieke ruimte. Ze heeft een uitzonderlijk talent voor het maken van plekken waar mensen zich goed voelen, en die blijvend het leven dienen, zodat mensen er zorg voor dragen. Haar ontwerpen zijn cruciaal om de herwaardering van het stedelijke woonhuis in Vlaanderen te begrijpen. Op heel kleine binnenstedelijke kavels, zoals in

het Gentse Prinsenhof, slaagt ze erin woonkwaliteit te brengen waarin licht en zicht op de straat, de stad en het groen protagonisten zijn.

De zorg voor het niet-menselijke leven dat door de klimaatverandering een centrale plek opeist in het ontwerp, is geen modieuze nieuwigheid in het werk van Marie-José Van Hee. Al sinds ze begin jaren '70 afgestudeerd is aan het Sint-Lukas zoekt ze naar historische voorbeelden die gestalte geven aan een evenwicht tussen mens en natuur. Ze schreef haar thesis over de hortus conclusus. Die tuin staat al sinds de Bijbel symbool voor het beschermen van de vruchtbaarheid. De staat van de wereld is momenteel van die aard dat elke boom, elke tuin en elk stuk natuur beschermd moet worden tegen de menselijke overmoed. In elk plan van Marie-José Van Hee is er een patio of een plek voor een boom, hoe klein de kavel ook is. Ze start elk project met de inventarisatie van de bomen op het terrein en schikt haar ontwerp naar de bestaande fauna en flora.

Bijna een halve eeuw bouwt Marie-José Van Hee op de meest consistente wijze aan een relatief klein oeuvre van woningen, publieke ruimte en enkele cultuurgebouwen. Ze verkondigt hierover geen grote theorieën, maar kent haar klassiekers, werkt consistent, met tijd aan haar zijde, door te tekenen, te lezen, te wandelen, de stad en het landschap te observeren en haar medewerkers te begeistere. Ze groeide bijna ongewild uit tot een rolmodel voor veel jonge ontwerpers, niet alleen omwille van de tijdloze kwaliteiten van haar werk, maar evengoed omdat ze toont dat ze plezier en vreugde ervaart bij het vinden van de juiste lichtinval, de perfecte kleurencombinatie, de geschikte houtsoort, de gepaste dikte van het profiel en vormgeving van het beslag. Ze is de belichaming van hoe in de architectuurpraktijk tacit knowledge wordt doorgegeven, en hoe het geheugen van de discipline zelf een onuitputtelijke bron van inspiratie is. Die tijdspanne over eeuwen heen durven wij duurzaam noemen.

QUOTE

“De laureaat Marie-José Van Hee wordt breed gedragen door de jury en verdient zonder twijfel deze Ultima. Bijna een halve eeuw bouwt Marie-José Van Hee op de meest consistente wijze aan een oeuvre van woningen, publieke ruimte en cultuurgebouwen. Ze groeide uit tot een rolmodel voor veel jonge ontwerpers, niet alleen omwille van de tijdloze kwaliteiten van haar werk, maar evengoed omdat ze toont dat ze plezier en vreugde ervaart bij het vinden van de juiste lichtinval, de perfecte kleurencombinatie of de geschikte houtsoort.”